

ที่ อต ๐๐๒๓.๖/ว ๒๕๖๙

ศาลากลางจังหวัดอุตรดิตถ์

ถนนประชานิยม อต ๕๓๐๐๐

๖ กรกฎาคม ๒๕๖๙

เรื่อง แนวทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์การวินิจฉัยเรื่อง “เหตุรำคาญ” จากการเลี้ยงสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์
ตามกฎหมาย อย่างเป็นธรรม

เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ และนายกเทศมนตรีเมืองอุตรดิตถ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๒๑.๕/ว ๔๒๔๒

ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๙

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับเรื่องร้องเรียนผ่านศูนย์ดำรงธรรมท้องถิ่นกรณีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการวินิจฉัย “เหตุรำคาญ” จากการเลี้ยงสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามกฎหมาย อย่างเป็นธรรม ซึ่งพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิบัติแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ทั้งในด้านการวินิจฉัยข้อเท็จจริง การใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาลง ทำให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ จึงได้หารือแนวทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์การวินิจฉัยเรื่อง “เหตุรำคาญ” ดังกล่าว ไปยังกรมอนามัยแล้ว

จังหวัดอุตรดิตถ์พิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและนำไปใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์ <https://dg.th/i7avtuy0gw>

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติ สำหรับอำเภอขอความร่วมมือแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรพงษ์ มานะสุนันต์)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นฯ

โทร.๐-๕๕๔๐-๓๐๐๘ ต่อ ๓

ผู้ประสาน นางศรัณย์ลักษณ์ ภูวรรณ ๐๘-๘๒๘๐-๘๔๑๒

“ร่วมเฉลิมฉลอง ๑๑๑ ปี จังหวัดอุตรดิตถ์”

๖๕ กรกฎาคม ๒๕๖๙

ที่ มท ๐๘๒๑.๕/ว ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์การวินิจฉัยเรื่อง “เหตุรำคาญ” จากการเลี้ยงสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์
ตามกฎหมาย อย่างเป็นธรรม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมอนามัย ที่ สธ ๐๙๒๔.๐๗/๓๗๖๙ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๙ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับเรื่องร้องเรียนผ่านศูนย์ดำรงธรรมท้องถิ่น กรณีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการวินิจฉัย “เหตุรำคาญ” จากการเลี้ยงสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามกฎหมาย อย่างเป็นธรรม ซึ่งพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิบัติแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ทั้งในด้านการวินิจฉัยข้อเท็จจริง การใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา ทำให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่

ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และนำไปใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ จึงได้หารือแนวทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์การวินิจฉัยเรื่อง “เหตุรำคาญ” ดังกล่าวไปยังกรมอนามัยแล้ว จึงขอแจ้งให้จังหวัดทราบและแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ที่เว็บไซต์ <https://dgs.th/i7avtuy@gw> หรือ QR code ท้ายหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกรังพลี)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

<https://dgs.th/i7avtuy@gw>

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

กลุ่มงานป้องกันโรค

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๕๐๐๐ ต่อ ๕๔๐๖/๐๘ ๑๑๗๔ ๓๗๔๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน นางสาวสุจิตรา ดาวเรือง/

นายเจนวิทย์ เชื้อสวาท

ที่ สธ ๐๙๒๔.๐๗/๓๓๖๙

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 24817
วันที่ 29 พ.ค. 2569
เวลา

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ตอบข้อหารือแนวทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์การวินิจฉัยเรื่อง “เหตุรำคาญ” จากการเลี้ยงสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามกฎหมาย อย่างเป็นธรรม

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๒๑.๕/๕๔๔๗ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อมูลประกอบการตอบข้อหารือฯ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขอหารือแนวทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์การวินิจฉัยเรื่อง “เหตุรำคาญ” จากการเลี้ยงสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามกฎหมาย อย่างเป็นธรรม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และนำไปใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมอนามัย พิจารณาประเด็นข้อหารือและจัดทำรายละเอียดแนวทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์การวินิจฉัยเรื่อง “เหตุรำคาญ” จากการเลี้ยงสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามกฎหมาย เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และนำไปใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ เรียบร้อยแล้ว รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายณเรศฤทธิ์ ชัดชะสีมา)

รองอธิบดีกรมอนามัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมอนามัย

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม

โทร. ๐ ๒๕๕๐ ๔๒๖๓

โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๔๗๖๒

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
เลขรับ 2177
29 พ.ค. 2569
เวลา

ข้อมูลประกอบการตอบข้อหารือ
แนวทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์การวินิจฉัย
เรื่อง เหตุรำคาญจากการเลี้ยงสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ตามกฎหมาย
*****

ข้อเท็จจริง : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๒๑.๕/๕๔๔๗ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๙ ในการขอหารือแนวทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์การวินิจฉัย เรื่อง เหตุรำคาญ จากการเลี้ยงสัตว์และการจัดสวัสดิภาพ สัตว์ตามกฎหมายอย่างเป็นธรรม เพื่อแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายภาคประชาชนทราบและ ถือปฏิบัติ

ประเด็นข้อหารือ : ขอหารือให้กรมอนามัยจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการวินิจฉัย “เหตุรำคาญ” ที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์หรือการให้อาหารสัตว์จรจัดในที่สาธารณะ รวมทั้งขั้นตอนการออกคำสั่ง ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และนำไปใช้เป็นมาตรฐาน เดียวกันทั่วประเทศ

ตอบข้อหารือ : พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายที่กระจาย อำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ใช้บังคับ โดยนำมาเป็นเครื่องมือคุ้มครองดูแลประชาชน ด้านสุขลักษณะและการอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งเจ้าพนักงานตามกฎหมายมีอำนาจตรวจตรา แนะนำ ตรวจสอบ ควบคุมดูแล รวมทั้งออกคำสั่งทางปกครอง ลงโทษผู้ฝ่าฝืน มีขอบเขตครอบคลุมทั้งกิจกรรม หรือการกระทำต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ กรณีปัญหาเหตุ รำคาญจากการเลี้ยงสัตว์ ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถนำมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขมา บังคับใช้เพื่อป้องกันและควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์มิให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้ โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น นำมาวิเคราะห์ประกอบกับบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ รายละเอียด ดังนี้

๑. การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น : พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๖ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ โดยบทบัญญัติตามมาตรา ๒๙ ได้ให้อำนาจแก่ราชการ ส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับ การดำรงชีพของประชาชนและเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ โดยการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเป็น “เขตควบคุม การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์” ได้โดยอาจกำหนดเป็น (๑) เขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดโดยเด็ดขาด หรือ (๒) เขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดเกินกว่าจำนวนที่กำหนด หรือ (๓) เขตให้เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิด โดยต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ เช่น ความเจริญของชุมชน ความหนาแน่นของชุมชน ลักษณะการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น และลักษณะปัญหาของการเลี้ยงหรือ ปล่อยสัตว์แต่ละประเภท ทั้งนี้ หากพบว่าผู้ใดมีการฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๙ มีโทษตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต้องระวางโทษปรับไม่ เกินสองหมื่นห้าพันบาท ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาเหตุรำคาญจากการเลี้ยงสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนและเพื่อป้องกัน อันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงควรเร่งรัดและสนับสนุนให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามกฎหมาย ว่าด้วยการสาธารณสุข ทั้งนี้ กรมอนามัยได้ออกคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การควบคุม

การเลี้ยงและปล่อยสัตว์ เพื่อการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า และเหตุรำคาญ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศนำไปออกหรือปรับปรุงข้อบัญญัติการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยแล้ว โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ทางเว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย

๒. มาตรการการควบคุม ป้องกันแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญหรือผลกระทบจากการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ : พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๕ มาตรา ๒๕ บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ... (๒) “การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือวิธีอื่นใด หรือมีจำนวนเกินสมควร จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ” (๔) “การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ...” หากพบว่าการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ มีการดำเนินกิจกรรม หรือกระทำการต่าง ๆ ไม่ถูกสุขลักษณะก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์พาหะนำโรค จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ถือเป็นการก่อเหตุรำคาญ เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขสามารถใช้บังคับกฎหมายในการควบคุมป้องกันหรือแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญที่เกิดขึ้น ได้ดังนี้

กรณีที่เป็นเหตุรำคาญโดยทั่วไป

๑) กรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่ก่อเหตุรำคาญนั้นระงับหรือป้องกันภายในเวลาอันสมควร หากไม่ทราบหรือไม่ผู้ก่อเหตุราชการส่วนท้องถิ่นต้องเข้าระงับและปรับปรุงสถานที่นั้นจนเหตุรำคาญหมดไป

๒) กรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่เอกชนนั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรและป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีกในอนาคตได้ หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งราชการส่วนท้องถิ่นต้องเข้าระงับจนเหตุรำคาญหมดไปและจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุขึ้นอีก โดยเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นได้ปรับปรุงสถานที่นั้นเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก่ผู้ที่ก่อเหตุเป็นราย ๆ ไป โดยต้องระบุวิธีการป้องกัน หรือแก้ไขและกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติตามคำสั่งให้ชัดเจน ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้ร้องเรียนแต่อย่างใด

กรณีที่เหตุรำคาญนั้นอาจกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมหรืออาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ

๑) กรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในที่สาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตาม มาตรา ๒๗ วรรคสอง เข้าระงับเหตุรำคาญและจัดการตามความจำเป็นโดยเรียกเก็บค่าใช้จ่ายทั้งหมดจากผู้ก่อเหตุได้

๒) กรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๒๘ วรรคสาม ออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามไม่ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้ นอกจากนี้เจ้าพนักงานสาธารณสุขยังมีอำนาจตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง สามารถออกคำสั่งทางเป็นวาจาหรือเป็นหนังสือแก่ผู้ก่อเหตุนั้นให้ระงับการดำเนินการที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญตามที่เห็นสมควรแล้วแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบและอาจเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งเป็นหนังสือตามที่ได้รับคำสั่งร้องขอได้ภายใน ๗ วัน

ทั้งนี้ หากพบว่าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง มีโทษตามมาตรา ๗๔ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำ

ทั้งปรับหรือหากพบว่าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีกรมอนามัยตามมาตรา ๘ มีโทษตามมาตรา ๖๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือหากพบว่าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง มีโทษตามมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข : เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้แก่ เจ้าพนักงานสาธารณสุข เจ้าพนักงานท้องถิ่น และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ในการ (๑) เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำทำคำชี้แจง หรือส่งเอกสาร (๒) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น ถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าว เพื่อตรวจสอบ ควบคุม หรือดูแลหลักฐาน (๓) แนะนำให้ผู้ประกอบการปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น (๔) ยึดหรืออายัด สิ่งของใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายเพื่อดำเนินคดีหรือทำลายในกรณีจำเป็น และ (๕) เก็บหรือนำสินค้า หรือสิ่งของใด ๆ ที่สงสัยหรืออาจก่อเหตุรำคาญ ในปริมาณที่สมควรเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบโดยไม่ต้องใช้ราคา เพื่อให้การควบคุมดูแลการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ดังนี้

ตรวจเดือน หรือตรวจตราให้คำแนะนำ : ออกตรวจพื้นที่ โดยเฝ้าระวังเชิงรุกเพื่อให้คำแนะนำการดูแลด้านสุขลักษณะแก่ผู้เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน (๑) ตรวจตราการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ และกิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย โดยต้องตรวจตราเป็นประจำสม่ำเสมอ ทัวถึง และครอบคลุมพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยต้องมีแผนงานโครงการ แผนงานหรือกิจกรรมการดำเนินการตรวจตราเชิงรุกที่ชัดเจน (๒) ประชาสัมพันธ์สร้างความรอบรู้ และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาคเอกชน ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (๓) หากตรวจตราหรือดำเนินการเชิงรุก แล้วพบว่า ผู้เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ปฏิบัติไม่ถูกต้องสุขลักษณะหรือมีการดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่ไม่เหมาะสมมีความเสี่ยงอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพหรือเกิดเหตุรำคาญ หรือยังปฏิบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายหรือมาตรการที่ทางราชการกำหนด เจ้าพนักงานต้องให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อให้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และให้ออกแบบตรวจแนะนำไว้เป็นหลักฐาน สำหรับใช้ประกอบการตรวจติดตามว่าผู้เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้มีการปฏิบัติตามคำแนะนำแล้วหรือไม่อย่างไร เพื่อจะได้บังคับใช้อำนาจตามกฎหมายในขั้นตอนต่อไป

การวินิจฉัยเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข : เจ้าพนักงานตามกฎหมายต้องลงพื้นที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ สถานที่เกิดเหตุ พร้อมเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบข้อเท็จจริงในภาพรวมของเหตุที่เกิดขึ้น แล้วจึงใช้ดุลพินิจพิจารณาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายว่า เข้าข่ายเป็นเหตุรำคาญหรือไม่ ซึ่งโดยทั่วไปหลักในการวินิจฉัยปัญหาเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ แห่งกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขนั้น เจ้าพนักงานจะต้องพิจารณาจากองค์ประกอบของเหตุรำคาญที่เกิดขึ้น คือต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง ๓ องค์ประกอบจึงจะถือเป็นเหตุรำคาญ กล่าวคือ องค์ประกอบที่ ๑ ต้องมีเหตุเกิดขึ้นโดยเหตุที่เกิดขึ้นนั้น จะมาจากการกระทำหรือการละเว้นซึ่งการกระทำ หรือมีการเพิกเฉยหรือการปล่อยปะละเลย ก็ได้ องค์ประกอบที่ ๒ เหตุที่เกิดขึ้นนี้อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้น โดยลักษณะของความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นอาจเป็นมลพิษอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น กลิ่นเหม็น เสียงดัง แสง รังสี ความร้อน ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า หรืออาจเป็นสิ่งมีพิษ หรือพาหะนำโรค ก็ได้ และองค์ประกอบที่ ๓ จนเป็นเหตุให้เสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งองค์ประกอบนี้ เจ้าพนักงานตามกฎหมายสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาจากลักษณะบ่งชี้ตัวอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) มีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนหรือสภาวะที่ทำให้เกิดการรบกวนต่อความเป็นปกติสุขของประชาชนที่คาดว่าจะมีผลสืบเนื่องมาจากปัญหาเหตุรำคาญที่เกิดขึ้น

(๒) มีผลตรวจวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือมลพิษอยู่ในระดับที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานกำหนด บ่งชี้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนที่คาดว่าจะมีผลสืบเนื่องมาจากปัญหาเหตุรำคาญที่เกิดขึ้น

(๓) มีผลการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพที่บ่งชี้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนหรือปรากฏโรค หรือการป่วยของประชาชนที่คาดว่าจะมีผลสืบเนื่องมาจากปัญหาเหตุรำคาญที่เกิดขึ้น

สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมที่ “คู่มือวิชาการ เรื่อง แนวทางการสอบสวนและวินิจฉัยเหตุรำคาญ” และ “คู่มือ มาตรฐานการปฏิบัติงาน การตรวจสอบและพิสูจน์ข้อเท็จจริงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม” ดาวน์โหลดทางเว็บไซต์ สำนักงานอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

๓. การออกคำสั่งทางปกครอง การเปรียบเทียบปรับและดำเนินคดี : เพื่อเฝ้าระวังการกระทำ ความผิดโดยดำเนินการตรวจสอบ กำกับติดตาม ประเมิน ผู้เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ หรือประชาชน ที่เคยได้รับ คำแนะนำ หรือได้รับแบบตรวจแนะนำของเจ้าพนักงานว่าได้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือปฏิบัติตามคำแนะนำแล้ว หรือไม่ หากพบว่ามีปฏิบัติตามคำแนะนำแล้วให้แจ้งยุติเรื่องต่อผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้อง แต่หากพบว่า ไม่ได้มีการปฏิบัติตามคำแนะนำให้เจ้าพนักงานรวบรวมพยานหลักฐาน และดำเนินการเสนอเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นออกคำสั่งทางปกครองเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไข หยุดกิจกรรมหรือการกระทำนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดนั้น ๆ กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ออกคำสั่งทางปกครองให้ผู้เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ปรับปรุงแก้ไขหรือระงับเหตุรำคาญ แล้วพบว่าผู้รับคำสั่งฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง หรือกรณีพบว่าผู้เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออก ตามความในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งถือเป็น ความผิดสำเร็จแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมพยานหลักฐานการกระทำความผิดและดำเนินการ ตามกระบวนการขั้นตอนการเปรียบเทียบปรับและดำเนินคดีต่อไป ทั้งนี้ สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมที่ “คู่มือ แนวทางการออกคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม” และ “คู่มือแนวทางการปรับเป็นพินัยและการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๖๗” ดาวน์โหลดทางเว็บไซต์กองกฎหมาย กรมอนามัย

กรมอนามัย

กระทรวงสาธารณสุข